

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1969 - 1972¹

Α'. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1969

Τὸ κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα ἐπιτελεσθὲν ἔργον εἰς τὸ Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας ὑπῆρξε, γενικῶς θεωρούμενον, λίαν ἱκανοποιητικόν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ εἰς αὐτὸ ὑπηρετοῦντος ἀνεπαρκοῦς εἰς ἀριθμὸν ἐπιστημονικοῦ καὶ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήγοντος ἔτους ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας ὁ διευθυντῆς τοῦ Κέντρου καθηγητῆς κ. Γεώργιος Σπυριδάκης, ἡ δὲ Ἀκαδημία ἀνέθεσε τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχαιότερον συντάκτην ὑφηγητὴν κ. Δημήτριον Οἰκονομίδη.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀναλύεται ἐν συντόμῳ ὡς κατωτέρω :

Εἰσαγωγή λαογραφικῆς ὕλης.

α') Εἰς τὸ ἀρχεῖον λαογραφικῆς ὕλης εἰσήχθησαν 107 συλλογαὶ (χειρόγραφοι ἢ δακτυλογραφημένοι) ἐκ σελίδων ἐν συνόλῳ 5526. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων 27 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, ἰδίᾳ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, 73 ὑπὸ διαφόρων προσώπων, ἐχόντων λαογραφικὸν διαφέρον, καὶ αἱ ὑπόλοιποι 7 προῆλθον ἐκ περισυλλογῆς στοιχείων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου, κατὰ τὰς εἰδικὰς, ὡς κατωτέρω, ἐρευνητικὰς ἀποστολάς του εἰς τὴν ὑπαιθρον.

β') Τὸ ἀρχεῖον τοῦ τμήματος τῆς δημοδουσεμουσικῆς ἐπλουτίσθη διὰ 1257 νέων ἡχογραφῆσεων (695 γενομένων ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου καὶ 562 ἐκ μεταγραφῆς ἡχογραφημένης μουσικῆς ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν συλλογῶν, οἱ ὅποιοι ἐχορήγησαν ἀντίγραφον αὐτῆς πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τοῦ Κέντρου).

γ') Εἰς τὴν Δισκοθήκην, πλουτιζομένην συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν

1. Ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων αἱ Α' καὶ Β' συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ πρώην διευθυντοῦ Δημ. Οἰκονομίδου, ἡ Γ' ὑπὸ τοῦ ἐπίσης πρώην διευθυντοῦ Ἐλευθ. Πρεβελάκη καὶ ἡ Δ' ὑπὸ τοῦ νῦν διευθυντοῦ Στεφ. Ἡμέλλου.

διάταξιν τοῦ Νόμου 4545/1966, κατετέθησαν ὑπὸ διαφόρων παραγωγῶν μέσῳ τοῦ ἔργοστασίου τῆς Ἑλληνικῆς Φωνογραφικῆς Ἑταιρείας «Κολούμπια» 693 δίσκοι, εἰς διπλοῦν ἕκαστος, ἀύξηθέντος οὕτω τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν μέχρι σήμερον εἰς 3830.

δ') Τὸ τμήμα Κινηματογραφῆσεων ἐπλουτίσθη μὲ τὰ ἐξῆς θέματα : 1) Μορφαὶ ἀλιευτικοῦ βίου τοῦ λαοῦ ἐκ τῆς κοινότητος Παραλίου Ἄστρους Κυνουρίας (60 μ.). 2) Ἔθιμον τῆς θυσίας ταύρου εἰς Ἁγίαν Παρασκευὴν Λέσβου (240 μ.). 3) Τρόπος ἐκτελέσεως «ὀργανικῶν» μελωδιῶν μὲ κρητικὴν λύραν (30 μ.) καὶ 4) Εἰκόνες κρητικῆς ὑφαντικῆς (30 μ.).

ε') Εἰς τὴν Μουσικὴν συλλογὴν, ἀπαραίτητον τμήμα ὑπὸ ἐποψίν ἐπιστημονικῆς σημασίας διὰ τὸ Κέντρον, προσετέθησαν διὰ δωρεᾶς κατὰ τὸ πλεῖστον 9 νέα ἀντικείμενα τῆς λαϊκῆς τέχνης (ἐκ τούτων 3 σεντούκια ἐκ Θάσου). Ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ἀντικειμένων τὰ 2 ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ «Συλλόγου τῶν Φίλων τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου».

Εἰς τὸ ὡς ἄνω ἔργον τῆς περισυλλογῆς ὕλης διὰ καταγραφῆς, φωτογραφῆσεως, ἡχογραφῆσεως καὶ κινηματογραφῆσεως συνετέλεσαν ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου, ἐκτελέσαντες ἐρευνητικὰς ἀποστολάς : 1) εἰς τὴν νῆσον Σκίαθον ὁ συντ. - μουσικὸς Σπυρ. Περιστέρης, 2) εἰς τὴν νῆσον Σύμην Δωδεκανήσου ἡ συντ. Ἄνα Παπαμιχαήλ, 3) εἰς χωρία τοῦ νομοῦ Κοζάνης ὁ συντ. Ἄγγελος Δευτεράϊος, 4) εἰς τὸν νομὸν Λασιθίου Κρήτης καὶ εἰς Λέσβον ὁ συντ. Γεώργ. Αἰκατερινίδης καὶ 5) εἰς Ρόδον ὁ ἀπεσπασμένος εἰς τὸ Κέντρον Λαογραφίας θεολόγος - μουσικὸς Γεώργ. Ἀμαργιανάκης.

Τὸ ἀρχεὶακὸν καὶ εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν ἔργον.

Ἡ ἐργασία τῆς ἀποδελτιώσεως λαογραφικῆς ὕλης ἐξ ἀνεκδότων ἢ ἐκδεδομένων συλλογῶν, εἶτα δὲ τῆς κατατάξεως κατ' εἶδη καὶ τῆς κατόπιν ἐπεξεργασίας ταξινομήσεως αὐτῆς εἰς τὰ οἰκεία ἀρχεῖα, ἐγένετο, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος, διὰ τῶν γραφῶν, οἱ ὅποιοι ἀπεδελτίωσαν ἐκ 58 χειρογράφων συλλογῶν ποικίλου περιεχομένου λαογραφικὴν ὕλην ἐπὶ 7912 δελτίων, ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, δηλ. τῆς ἀρχεὶακῆς κατατάξεως, διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Ἀνάλογος ἐργασία διεξήχθη ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τμήμα τῆς δημῶδους μουσικῆς διὰ τὸ ἡχογραφηθὲν νέον ὕλικόν, γενομένης καὶ καταγραφῆς ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου τῆς μουσικῆς 125 δημοδῶν ᾄσμάτων εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφῆν.

Τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικόν, παραλλήλως πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο, ἡσχολήθη προσέτι εἰς τὴν ἐκλογὴν ὕλης ἐκ τοῦ ἀρχείου ᾄσμάτων καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῆς διὰ τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Β' τόμου τῶν Ἑλληνικῶν Δημοτικῶν Τραγουδιῶν. Πρὸς τοῦτο ἐμελετήθησαν ἐν συνόλῳ αἱ παραλλαγαὶ 38 ᾄσμάτων.

Δημοσιεύματα.

α') Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ βιβλίον «Ἑλληνικὰ Δημοτικὰ Τραγούδια», τόμ. Γ' (Μουσικὴ Ἐκλογή) μετὰ προσηρτημένων εἰς αὐτὸ 5 δίσκων, ἐφ' ὧν ἔχει ἀποτυπωθῆ ἡ μουσικὴ 56 ἀσμάτων, καὶ β') ἐξετυπώθη καὶ ἀπεστάλη εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσεως Ἐρωτηματολόγιον περὶ γεωργικοῦ βίου τοῦ λαοῦ καὶ κατ' ἔθιμον πυρῶν μετὰ σχετικῆς συστατικῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὴν ἔναρξιν συντάξεως Λαογραφικοῦ Ἀτλαντος τῆς Ἑλλάδος.

Βιβλιοθήκη.

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου, περιλαμβάνουσάν βιβλία καὶ περιοδικὰ λαογραφικοῦ κυρίως περιεχομένου, εἰσῆχθησαν 100 τόμοι περιοδικῶν, βιβλίων καὶ φυλλαδίων (ἀρ. 4650 - 4750) ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Κέντρου καὶ δωρεῶν.

Ἐπιστημονικὰ συνέδρια κ. ἄ.

Τὸ Κέντρον ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὰ ἐξῆς ἐπιστημονικὰ Συνέδρια: 1) Εἰς τὸ Ἀ' Διεθνὲς Κυπρολογικὸν διὰ τοῦ διευθυντοῦ κ. Δημ. Οἰκονομίδου καὶ τῶν συντακτῶν Κων. Ρωμαίου καὶ Ἀννης Παπαμιχαήλ, οἵτινες προέβησαν εἰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις, καὶ 2) εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ συνελθὸν Ε' Διεθνὲς Συνέδριον διὰ τὴν ἔρευναν τῶν λαϊκῶν διηγήσεων διὰ τοῦ συντάκτου κ. Στεφ. Ἡμέλλου, ὅστις προέβη καὶ εἰς σχετικὴν ἀνακοίνωσιν. Ὁ διευθυντὴς κ. Δημ. Οἰκονομίδης καὶ ἡ συντ. δ/ὸς Ἀνα Παπαμιχαήλ συμμετέσχον ἐπίσης εἰς αὐτὸ μόνον διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν λαογραφικῶν τῶν ἀνακοινώσεων, αἵτινες θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὰ Πρακτικὰ τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου.

Τὰς συλλογὰς ὕλικου καὶ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου, εὐρύτατα γνωστοῦ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ διεθνὲς ἐπιστημονικὸν κοινόν, ἐχρησιμοποίησαν ἀρκετοὶ ἡμέτεροι καὶ ἀλλοδαποὶ λαογράφοι ἐρευνηταί. Πρὸς τούτοις παρεσχέθησαν καὶ δι' ἀλληλογραφίας ἐπιστημονικαὶ πληροφορίες ἐπὶ διαφόρων λαογραφικῶν θεμάτων.

Β'. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1970

Τὸ εἰς τὸ Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας ἐπιτελεσθὲν ἔργον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὑπῆρξε, γενικῶς θεωρούμενον, ἱκανοποιητικόν, καίτοι ἡ ἐν αὐτῷ ἐργασία ἐγένετο μὲ ἡλαττωμένας δυνάμεις, διότι ἐκ μὲν τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσω-

πικοῦ 1) ὁ συντ. Κ. Ρωμαῖος εἰργάσθη μόνον μέχρι τοῦ Ἰουλίου, παραιτηθεὶς τῆς ὑπηρεσίας, 2) ὁ συντ. Στέφανος Ἡμελλος ἀνέλαβε ὑπηρεσίαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, ὅτε ἔληξεν ἡ ἐν Δυτ. Γερμανίᾳ ἐκπαιδευτικὴ του ἄδεια, 3) ὁ ἐκ τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἀπεσπασμένος καθηγητῆς Γ. Ἀμαργιανᾶκης εἰργάσθη μόνον μέχρι τῆς 31ης Αὐγούστου, ὅτε ἤρθη ἡ ἀπόσπασίς του, ἐκ δὲ τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ ἡ γραφεὺς Ἀλίκη Γιαννοπούλου προσέφεραν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ Κέντρον μικρὸν μόνον χρονικὸν διάστημα, διότι, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰργάσθη εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Ἀκαδημίας ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, ἀφ' ἑτέρου δ' ἔλαβε μακροχρόνιον ἀναρρωτικὴν ἄδειαν λόγῳ ἀσθενείας.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἀναλύεται ἐν συντόμῳ ὡς κατωτέρω :

Εἰσαγωγή λαογραφικῆς ὕλης.

α') Εἰς τὸ ἀρχεῖον Λαογρ. ὕλης εἰσήχθησαν 26 συλλογαὶ (χειρόγραφοι ἢ δακτυλογραφημένοι) ἐκ σελίδων ἐν συνόλῳ 2867. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων 18 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, ἰδίᾳ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, 4 ὑπὸ διαφόρων προσώπων, ἐχόντων λαογραφικὸν διαφέρον, καὶ αἱ ὑπόλοιποι 4 προῆλθον ἐκ περισυλλογῆς στοιχείων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου κατὰ τὰς εἰδικάς, ὡς κατωτέρω, ἐρευνητικὰς ἀποστολάς του εἰς τὴν ὕπαιθρον.

β') Τὸ ἀρχεῖον τοῦ τμήματος τῆς δημῶδου μουσικῆς ἐπλουτίσθη δι' 623 νέων ἠχογραφῆσεων (350 γενομένων ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου, 103 ἐκ προσφορᾶς ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ Κέντρου κυρίων Παν. Καρζῆ, Ἰ. Μπασλῆ καὶ Γ. Καραγκιοζοπούλου, τέλος δὲ 170 ἐκ μεταγραφῆς ἠχογραφημένης μουσικῆς ὕλης ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἄλλοδαπῶν συλλογῶν).

γ') Εἰς τὴν Δισκοθήκην, πλουτιζομένην συμφώνως πρὸς τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ Νόμου 4545/1966, κατετέθησαν ὑπὸ διαφόρων παραγωγῶν μέσῳ τοῦ ἐργοστασίου τῆς Ἑλληνικῆς Φωνογραφικῆς Ἑταιρείας «Κολούμπια» 580 δίσκοι, εἰς διπλοῦν ἕκαστος, ἀύξηθέντος οὕτω τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν μέχρι σήμερον εἰς 5035.

δ') Τὸ τμήμα Κινηματογραφῆσεων ἐπλουτίσθη δι' εἰδικῶν ἐπὶ τόπου ἀποστολῶν ὑπὸ τοῦ συντ. Γ. Αἰκατερινίδου μὲ τὰ κάτωθι θέματα :

- 1) Ἡ τελετὴ τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὰ Θεοφάνια εἰς Παράλιον Ἀστρος Κυνουρίας (60 μ.).
- 2) Ἀγερμὸς παίδων κατὰ τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου εἰς Καπαρέλλι Θηβῶν (50 μ.) καὶ
- 3) Λαϊκὴ ἀγορὰ εἰς συνοικίαν «Πηγάδα» Πειραιῶς (40 μ.).

ε') Εἰς τὴν Μουσειακὴν συλλογὴν τοῦ Κέντρου, σημαντικὴν καὶ ἀπαραίτητον ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν, προσετέθησαν 5 μόνον τεμάχια ἐξ ἀγορᾶς καὶ 1 ἐκ δωρεᾶς ὑπὸ τοῦ πρῶην συντ. Στ. Καρακάση.

Εἰς τὸ ὡς ἄνω ἔργον τῆς περισυλλογῆς ὕλης διὰ καταγραφῆς, φωτογραφήσεως, ἠχογραφήσεως καὶ κινηματογραφήσεως, συνετέλεσαν ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου, ἐκτελέσαντες ἐρευνητικὰς ἀποστολάς 1) εἰς τὴν νῆσον Σκόπελον ὁ συντ. - μουσικὸς Σ π υ ρ. Π ε ρ ι σ τ ῆ ρ η ς, 2) εἰς τὴν νῆσον Τῆλλον Δωδεκανήσου ἡ συντ. Ἀ ν ν α Π α π α μ ι χ α ῆ λ, 3) εἰς τὸν νομὸν Ἀχαΐας ὁ συντ. Γ. Α ἰ κ α τ ε ρ ι ν ἰ δ η ς καὶ 4) εἰς τὴν νῆσον Κάρπαθον ὁ ἀπεσπασμένος εἰς τὸ Κέντρον θεολόγος μουσικὸς Γ ε ῶ ρ γ. Ἀ μ α ρ γ ι α ν ἄ κ η ς.

Τὸ ἀρχεῖον καὶ εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν ἔργον.

Ἡ ἐργασία τῆς ἀποδελτιώσεως λαογραφικῆς ὕλης ἐξ ἀνεκδότων ἢ ἐκδεδομένων συλλογῶν, εἶτα δὲ τῆς κατατάξεως κατ' εἶδη καὶ τῆς κατόπιν ἐπεξεργασίας καὶ ταξινομήσεως αὐτῆς εἰς τὰ οἰκεία ἀρχεῖα, ἐγένετο, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος, διὰ τῶν γραφῶν, οἱ ὅποιοι ἀπεδελτίωσαν ἐκ 14 χειρογράφων συλλογῶν ποικίλου περιεχομένου λαογραφικὴν ὕλην ἐπὶ 2299 δελτίων, ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον μέρος, δηλ. τῆς ἀρχεῖακῆς κατατάξεως, διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Ἀνάλογος ἐργασία διεξήχθη ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τμήμα τῆς δημῶδους μουσικῆς διὰ τὸ ἠχογραφηθὲν νέον ὕλικόν, γενομένης καὶ καταγραφῆς ἐκ ταινιῶν μαγνητοφώνου τῆς μουσικῆς 46 δημοδῶν ᾠσμάτων εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν.

Τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικόν, παραλλήλως πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο, ἠσχολήθη προσέτι α') εἰς τὴν ἐκλογὴν ὕλης ἐκ τοῦ ἀρχείου ᾠσμάτων πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῆς 1) διὰ τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Β' τόμου Ἐκλογῆς τῶν Ἑλληνικῶν Δημοτικῶν Τραγουδιῶν, 2) διὰ τὴν προγραμματισθεῖσαν ἔκδοσιν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τόμου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ β') εἰς τὴν σύνταξιν Ἑλληνικοῦ Λαογραφικοῦ Ἀτλαντος, ὁ ὅποιος συντασσόμενος ἐπὶ τῇ βάσει κοινοῦ εὐρωπαϊκοῦ προγράμματος, θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν σύνθεσιν ἐνιαίου Ἀτλαντος δι' ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης.

Δημοσιεύματα.

Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν περατοῦται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ διπλοῦ Κ' - ΚΑ' τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Κέντρου «ΕΠΕΤΗΡΙΣ» διὰ τὰ ἔτη 1967 - 1968.

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου, περιλαμβάνουσιν βιβλία καὶ περιοδικὰ λαογραφικοῦ κυρίως περιεχομένου, εἰσήχθησαν 164 τόμοι βιβλίων καὶ φυλλαδίων (ἀρ. ἐγγρ. 4773 - 4937) ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς πρὸς τὴν «Ἐπετηρίδα» καὶ δωρεᾶς.

Ἐπιστημονικά συνέδρια κ. ἄ.

Τὸ Κέντρον ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὸ ἐνταῦθα συνελθὸν ἀπὸ 7 - 13 Μαΐου ἐ.ε. 2ον διεθνὲς Συνέδριον Σπουδῶν Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ διευθυντοῦ Δ η μ. Ο ἰ κ ο ν ο μ ῖ δ ο υ, τοῦ συντ. Κ ω ν σ τ. Ρ ω μ α ῖ ο υ καὶ τῆς συντ. Ἄ ν ν η ς Π α π α μ ι χ α ῆ λ, οὔτινες καὶ προέβησαν εἰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις.

Τὸ ἡμέτερον Κέντρον εὐρύτατα καὶ ἔξω τῆς Ἑλλάδος γνωστόν, προσέφερε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰς ὑπηρεσίας του οὐ μόνον εἰς Ἕλληνας ἐρευνητάς, ἀσχολουμένους μὲ λαογραφικὰ θέματα, ἀλλὰ καὶ εἰς ξένους εἰδικούς ἐπιστήμονας καὶ ὁμοειδῆ ἰδρύματα τῆς ἀλλοδαπῆς.

Γ'. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1971

Τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας εἰργάσθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1971 μὲ ὀλιγάριθμον ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐπιδιωκομένους ὑπ' αὐτοῦ σκοποὺς προσωπικόν. Τὴν 29ην Ἰανουαρίου ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας ὁ συντάκτης - μουσικὸς κ. Σ π υ ρ ῖ δ ω ν Π ε ρ ι σ τ ῆ ρ η ς, τὴν 21ην Ἀπριλίου ὁ διευθυντὴς κ. Δ η μ ῆ τ ρ ι ο ς Ο ἰ κ ο ν ο μ ῖ δ η ς, τῆς διευθύνσεως τοῦ Κέντρου ἀνατεθείσης προσωρινῶς εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ κ. Ἐ λ ε υ θ ἔ ρ ι ο ν Π ρ ε β ε λ ἄ κ η ν, καὶ τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου ὁ γραφεὺς κ. Γ ρ η γ ὄ ρ ι ο ς Δ η μ η τ ρ ὀ π ο υ λ ο ς. Τὴν 31ην Ἰουλίου ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ὡς συντάκτης - μουσικὸς ὁ κ. Γ ε ῶ ρ γ ι ο ς Ἀ μ α ρ γ ι α ν ἄ κ η ς.

Ἐπιτελεσθὲν ἔργον :

Εἰσαγωγή λαογραφικῆς ὕλης.

Εἰς τὸ Κέντρον εἰσήχθησαν :

1) 17 λαογραφικαὶ συλλογαὶ (χειρόγραφοι ἢ δακτυλογραφημένοι) ἐκ σελίδων συνολικῶς 1489. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων αἱ 10 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, αἱ 5 ὑπὸ διαφόρων ἄλλων συλλογῶν καὶ αἱ λοιπαὶ 2 κατηρτίσθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Κέντρου κ.κ. Σ τ ε φ ἄ ν ο υ Ἡ μ ἔ λ λ ο υ καὶ Γ ε ω ρ γ ῖ ο υ Α ἰ κ α τ ε ρ ι ν ῖ δ ο υ κατὰ τὰς εἰδικὰς ἐρευνητικὰς ἀποστολάς των εἰς τὴν ὑπαιθρον.

2) 245 ἠχογραφήσεις μουσικῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ λαϊκῶν χορῶν. Ἐκ τῶν ἠχογραφήσεων τούτων αἱ 136 ἐξετελέσθησαν ὑπὸ συντακτῶν τοῦ Κέντρου, αἱ δὲ λοιπαὶ προέρχονται ἐκ προσφορᾶς προσώπων ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν δημοτικὴν μουσικὴν.

3) 619 δίσκοι (εις διπλοῦν) ἰδίᾳ λαϊκῆς μουσικῆς, κατατεθέντες εἰς τὸ Κέντρον ὑπὸ διαφόρων παραγωγῶν μέσῳ τοῦ ἔργοστασίου τῆς Ἑλληνικῆς Φωνογραφικῆς Ἑταιρείας «Κολούμπια».

4) 4 κινηματογραφικαὶ ταινίαι συνολικοῦ μήκους 150 μέτρων μὲ τὰ ἐξῆς θέματα: α') Παρασκευὴ καὶ διανομὴ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Σπάτων Ἀττικῆς εἰδικοῦ γεύματος κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου (60 μ.). β') Ζεῦξις ἀρότρου εἰς ζυγὸν εἰς Πλατάναν Λακωνίας (30 μ.). γ') Ζεῦξις ἀρότρου εἰς ζυγὸν καὶ τρόπος ὀργώματος εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιοχὴν «Κάμπος» Πλατάνου Λακωνίας (30 μ.). δ') Ἐτησίᾳ ζωοπανηγυρις Μυστρά (30 μ.). Τὰ ὡς ἄνω θέματα ἐκινηματογραφήθησαν ὑπὸ τοῦ συντάκτου κ. Γεωργίου Αἰκατερινίδου.

Ἀρχειακὸν καὶ εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν ἔργον.

1) Οἱ γραφεῖς τοῦ Κέντρου ἀπεδελτίωσαν τὴν λαογραφικὴν ὕλην 15 χειρογράφων συλλογῶν ποικίλου περιεχομένου ἐπὶ 2291 δελτίων, οἱ δὲ συντάκται ἐπεξεργάσθησαν καὶ ἐταξινόμησαν αὐτὴν εἰς τὰς οἰκείας δελτιοθήκας. Ἐπίσης ὁ συντάκτης - μουσικὸς κ. Γεώργιος Ἀμαργιανᾶκης κατέγραψεν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν ἓκ ταινιῶν μαγνητοφώνου 16 μελωδίας δημοδῶν ᾠμάτων.

2) Τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν ἠσχολήθη προσέτι: α') εἰς τὴν ἐπιλογὴν ὕλης ἓκ τοῦ ἀρχείου ᾠμάτων καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῆς διὰ τὴν παρασκευὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ τόμου Β' τῆς Ἐκλογῆς Ἑλληνικῶν Δημοτικῶν Τραγουδιῶν, β') εἰς τὴν προκαταρκτικὴν ἐπεξεργασίαν ᾠμάτων τινῶν διὰ τὴν μελλοντικὴν ἔκδοσιν Corpus δημοτικῶν τραγουδιῶν, καὶ γ') εἰς τὴν μουσικολογικὴν ἐπεξεργασίαν 12 ᾠμάτων.

3) Κυκλοφορηθέντος τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὰς περιοδικὰς πυρὰς ὑπ' ἀρ. 1 χάρτου τοῦ Λαογραφικοῦ Ἄτλαντος, ἤρξατο ἡ προεργασία διὰ τὴν ἔκδοσιν δύο χαρτῶν διὰ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

4) Ἐξετελέσθησαν τρεῖς μνηιαῖαι ἐρευνητικαὶ ἀποστολαὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον πρὸς συλλογὴν διὰ καταγραφῆς, φωτογραφῆσεως, ἠχογραφῆσεως καὶ κινηματογραφῆσεως λαογραφικῆς ὕλης, σχετικῆς ἰδίᾳ πρὸς τὸν Λαογραφικὸν Ἄτλαντα, ὑπὸ τῶν συντακτῶν κκ. Στεφάνου Ἡμέλλου (Εὐβοία), Ἀγγέλου Δευτεραίου (Μακεδονία) καὶ Γεωργίου Αἰκατερινίδου (Πελοπόννησος).

5) Ἐπὶ τῇ 150ῃ ἐπετηρίδι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος τὸ Μουσικὸν τιμῆμα τοῦ Κέντρου παρεσκευάσε τὴν ἔκδοσιν Ἐκλογῆς ἀπὸ τὰ Κλέφτικα τραγούδια

τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μετ' ἀποτυπώσεως τῶν μελωδιῶν αὐτῶν ἐπὶ τριῶν μεγάλων δίσκων. Ἡ ἐργασία ἐξετελέσθη δι' ἀναθέσεως τοῦ ἔργου εἰς τὸν τέως συντάκτην - μουσικὸν κ. Σπυρίδωνα Περιστέρην.

Βιβλιοθήκη.

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσήχθησαν 112 δημοσιεύματα.

Δημοσιεύματα.

Ἐκυκλοφορήθη ὁ διπλοῦς τόμος Κ' - ΚΑ' (1967 - 68) τῆς Ἑπετηρίδος τοῦ Κέντρου.

Ἐπιστημονικὰ συνέδρια κ. ἄ.

Ἡ συντάκτρια δ. Ἀννα Παπαμιχαήλ μετέσχε τοῦ ἐν Ρεθύμνῳ συνελθόντος Γ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ συνεδρίου.

Τὸ Κέντρον Λαογραφίας παρέσχε καὶ κατὰ τὸ 1971 τὰς ὑπηρεσίας του εἰς Ἕλληνας καὶ ξένους ἐρευνητὰς ἐνδιαφερομένους διὰ λαογραφικὰ θέματα, ὡς καὶ εἰς ὁμοειδῆ ἰδρύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Δ'. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1972

Τὸ ἐν τῷ Κέντρῳ Ἑρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας ἐπιτελεσθὲν ἔργον κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1972 ὑπῆρξε, γενικῶς θεωρούμενον, ἱκανοποιητικόν, παρὰ τὸ ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ ἐργασία ἐγένετο μὲ ἡλαττωμένας δυνάμεις. Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κέντρου ἡ συντάκτρια δ. Ἀννα Παπαμιχαήλ ἀνεχώρησε τὴν 21ην Μαρτίου εἰς Ἀγγλίαν δι' εὐρυτέρας σπουδὰς, ἡ γραφεὺς δ. Εὐφροσύνη Καλαβροϋζιώτου ἀπεσπάσθη ἐπὶ τετράμηνον εἰς τὸ Κέντρον Ἐκδόσεως Ἔργων Ἑλλήνων Συγγραφέων, ἡ δὲ γραφεὺς δ. Ἀλίκη Γιαννοπούλου ἔλαβε μηνιαίαν ἀναρρωτικὴν ἄδειαν. Κατὰ μῆνα Αὐγούστον ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν αἱ διορισθεῖσαι ὡς συντάκτριαι φιλόλογοι Μιράντα Τερζοπούλου - Παπαγεωργίου καὶ Ἐλένη Ψυχογιοῦ - Ἰωαννίδη, ἐξ ὧν ἡ τελευταία ἐργάζεται ἔκτοτε μὲ μειωμένον κατὰ δύο ὥρας ὡράριον λόγῳ γαλουχίας, τὴν δὲ 23ην Νοεμβρίου ὀρκισθεῖς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὡς διευθυντῆς ὁ κ. Στέφανος Ἡμελλος, συντάκτης μέχρι τότε τοῦ Κέντρου.

Ἐπιτελεσθὲν ἔργον :

Εισαγωγή λαογραφικής ύλης.

Είς τὸ Κέντρον εἰσῆχθησαν :

1) 67 λαογραφικαὶ συλλογαὶ (χειρόγραφοι ἢ δακτυλογραφημένοι) ἐκ σελίδων συνολικῶς 6782. Ἐκ τῶν συλλογῶν τούτων 21 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, 38 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας, 1 ὑπὸ τοῦ Κέντρου Ἐπιστημ. Ἐρευνῶν Κύπρου, αἱ δὲ λοιπαὶ 7 κατηρτίσθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Κέντρου κκ. Ἄγγελοῦ Δευτεραίου (1) καὶ Γεωργίου Αἰκατερινίδου (3), ὡς καὶ τοῦ συντάκτου μουσικοῦ κ. Γεωργίου Ἀμαργιανᾶκη (3).

Σημειωτέον ὅτι μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1971 εἰσῆχθησαν τεσσαράκοντα συλλογαὶ ἐκ 2080 σελίδων.

2) 1191 ἡχογραφήσεις μουσικῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ λαϊκῶν χορῶν. Ἐκ τῶν ἡχογραφήσεων τούτων αἱ 935 προέρχονται ἐκ συντακτῶν τοῦ Κέντρου αἱ δὲ λοιπαὶ ἐκ προσφορᾶς προσώπων ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν δημοτικὴν μουσικὴν.

3) 729 δίσκοι (εἰς διπλοῦν) ἰδίᾳ λαϊκῆς μουσικῆς, κατατεθέντες εἰς τὸ Κέντρον ὑπὸ διαφόρων παραγωγῶν μέσῳ τοῦ ἐργοστασίου τῆς Ἑλληνικῆς Φωνογραφικῆς Ἐταιρείας «Κολούμπια».

4) 3 κινηματογραφικαὶ ταινίαι συνολικοῦ μήκους 210 μέτρων μὲ τὰ ἐξῆς θέματα : α') Τὸ ἔθιμον τῶν Προδρομιτῶν καὶ χοροὶ Καταφυγίου εἰς τὸν συνοικισμὸν «Καταφυγιώτικα» Κατερίνης (120 μ.). β') Πυραὶ ἀναπτόμεναι κατὰ τὴν 23ην Ἰουνίου, παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, εἰς περιοχὴν «Πηγάδα» Πειραιῶς (60 μ.). γ') Τρόπος ἐκτελέσεως δημοδῶν μελωδιῶν μὲ σαντούρι καὶ βιολὶ εἰς Λέσβον (30 μ.). Αἱ ἀνωτέρω κινηματογραφήσεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ συντάκτου κ. Γεωργίου Αἰκατερινίδου.

Ἀρχειακὸν καὶ εὐρύτερον ἐπιστημονικὸν ἔργον.

1. α') Οἱ γραφεῖς τοῦ Κέντρου, ὡς καὶ, ἐπὶ τι διάστημα, αἱ διορισθεῖσαι ὡς ἄνω δύο συντάκτριαι, ἀπεδελτίωσαν δι' ἀντιγραφῆς καὶ ἀποκοπῆς τῶν φύλλων τὴν λαογραφικὴν ὕλην 8 χ/φων συλλογῶν καὶ 7 ἐντύπων ποικίλου περιεχομένου ἐπὶ 10192 δελτίων.

β') Οἱ συντάκται ἐπεξεργάσθησαν καὶ ἐταξινόμησαν 2622 ἄσματα, 4822 παροιμίας καὶ 7197 δελτία ποικίλης λαογραφικῆς ὕλης, ἐτοποθέτησαν δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα ἀρχεῖα 3381 ἄσματα, 4097 παροιμίας καὶ 1247 δελτία ποικίλης λαογραφικῆς ὕλης.

γ') Ὁ συντ.-μουσικὸς κατέγραψεν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν γραφὴν ἐκ

ταινιών μαγνητοφώνου 95 μελωδίας δημοδῶν ᾠσμάτων καὶ ἐπεξεργάσθη μουσικολογικῶς 25 ἐξ αὐτῶν.

2. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου ἠσχολήθη προσέτι εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν καταλλήλων παραλλαγῶν ἐκ τοῦ ἀρχείου ᾠσμάτων καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῶν διὰ τὸν ὑπὸ ἔκδοσιν Β' τόμον τῆς Ἑκλογῆς Ἑλληνικῶν Δημοτικῶν Τραγουδιῶν.

3. α') Ἐξετυπώθη ὁ λαογραφικὸς χάρτης τοῦ ξυλίνου ἀρότρου, παρασκευασθεὶς τῇ ἐποποιεῖα τοῦ διευθυντοῦ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ ἀναθέσει ἔργου ἐν τῷ Κέντρῳ ἐργαζομένου κ. Γ ρ η γ. Δ η μ η τ ρ ο π ο ὑ λ ο υ, καὶ ἀπεστάλη πρὸς παρουσίαν μετὰ σχετικοῦ ὑπομνήματος εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν εἰς τὸ ἐν Στοκχόλμη συνελθὸν συνέδριον τῆς Διεθνoῦς Ὀργανώσεως τοῦ Ἐθνολογικοῦ Ἄτλαντος τῆς Εὐρώπης.

β') Ἐπερατώθη ἡ προεργασία διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ χάρτου τοῦ ζυγοῦ.

4. Ἐξετελέσθησαν τρεῖς μηνιαῖαι ἐρευνητικαὶ ἀποστολαὶ πρὸς ἠχογράφησιν ἰδίᾳ δημοδῶν ᾠσμάτων καὶ μελωδιῶν ἐκ τῆς νησιωτικῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ Κέντρου κκ. Ἀ γ γ έ λ ο υ Δ ε υ τ ε ρ α ί ο υ (Ἰθάκη, Λευκάς), Γ ε ω ρ γ ί ο υ Α ἰ κ α τ ε ρ ι ν ῖ δ ο υ (Λέσβος, Λῆμος) καὶ τοῦ συντάκτου - μουσικοῦ κ. Γ ε ω ρ γ ί ο υ Ἀ μ α ρ γ ι α ν ἄ κ η (Κρήτη).

5. Ἐπερατώθη ἡ ἐργασία ἐκδόσεως τῆς Ἑκλογῆς ἀπὸ τὰ κλέφτικα τραγούδια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ μετ' ἀποτυπώσεως τῶν μελωδιῶν αὐτῶν ἐπὶ τριῶν μεγάλων δίσκων διὰ τῆς ἐκτυπώσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἀγγλικὴν γλῶσσαν καὶ τοῦ ὑπομνήματος περὶ αὐτῶν, συνταχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ κ. Γ. Α. Μ έ γ α.

Βιβλιοθήκη.

Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου εἰσήχθησαν 119 δημοσιεύματα.

Τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κέντρου καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ἀποκείμενον ὕλικὸν ἐχρησιμοποίησαν Ἕλληνες καὶ ξένοι ἐρευνηταὶ ἐνδιαφερόμενοι διὰ λαογραφικὰ θέματα. Πρὸς τούτοις παρεσχέθησαν δι' ἀλληλογραφίας εἰς ἄλλοδαποὺς ἐρευνητὰς ἐπιστημονικαὶ πληροφορίες ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, ἀφορώντων εἰς τὸν ἐκ παραδόσεως ἑλληνικὸν λαϊκὸν πολιτισμὸν.

RÉSUMÉ

Exposés sur l'activité du Centre de Recherches du Folklore Hellénique pendant les années 1969 - 1972.